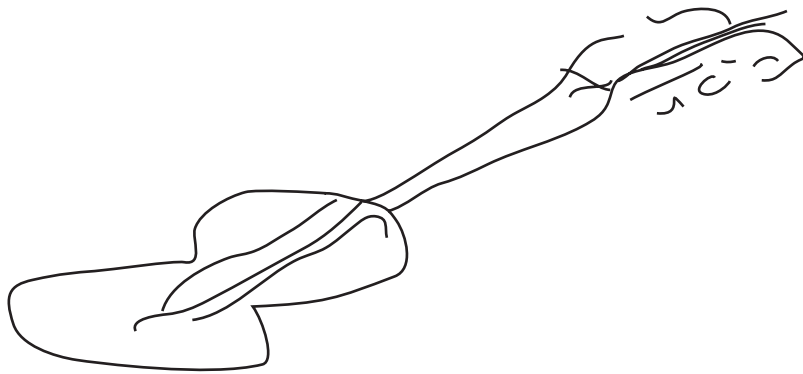

Gitarr

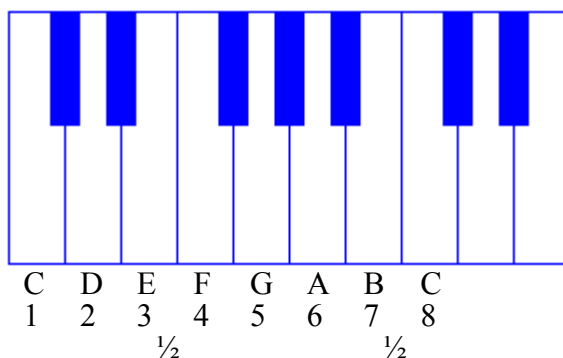

skalor
intervall
harmonilära
kvintcirkel
skalor på gitarr
rytm
att stämma gitarren
fler sätt att stämma gitarren
ackord
övningar

Tomas Larsson

SKALOR

Om vi börjar på tonen C och spelar bara vita tangenter (på pianot) tills vi kommer till C igen så har vi spelat en C-durskala. Det finns även svarta tangenter som sitter mellan dom vita dock ej mellan tonerna E,F och B,C. Mellan tonerna E,F och B,C är det ett **halvt tonsteg** och mellan de andra vita tangenterna är det ett **helt tonsteg**. En durskala har alltså ett halvt tonsteg mellan 3:e och 4:e och mellan den 7:e och 8:e tonen.

På gitarren blir det så här:

C-durskala med lösa strängar

		D	G	B
		E	A	C
C	F			

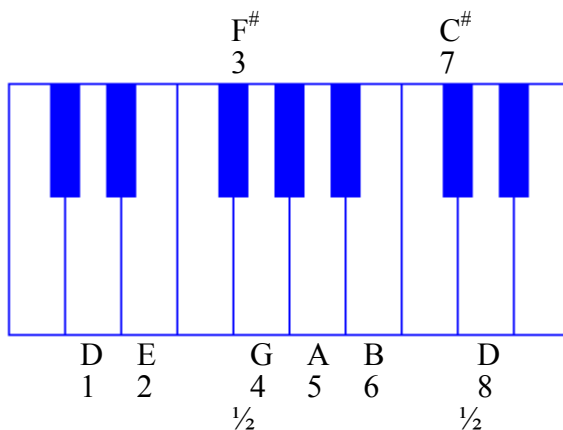
C-durskala

		E	A	
C	F			
		B		
D	G	C		

D-durskala

		F [#]	B	
D	G			
		C [#]		
E	A	D		

Om vi tar den senare varianten av C-durskalan och flyttar upp den två band (ett helt tonsteg) så får vi en D-durskala. Tittar vi på pianot ser man att två av tonerna nu är svarta tangenter, F[#] och C[#]. Tecknet # höjer tonen ett halvt tonsteg och ger ändelsen -iss d.v.s. Fiss och Ciss.

För att tala om vilken tonart en låt går i skriver man in det antal **förtecken** som ingår.

t.ex.

C-dur (inget förtecken)

D-dur (två #)

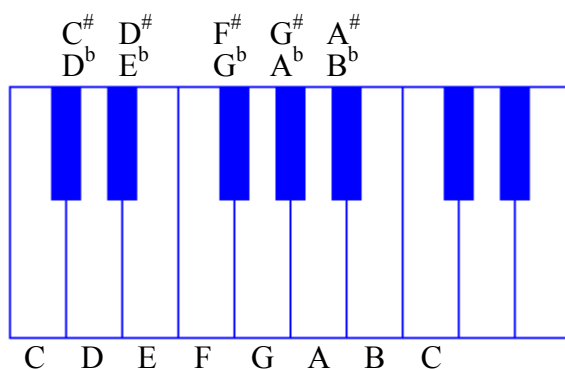

B^b-dur (Bess-dur) (två b)

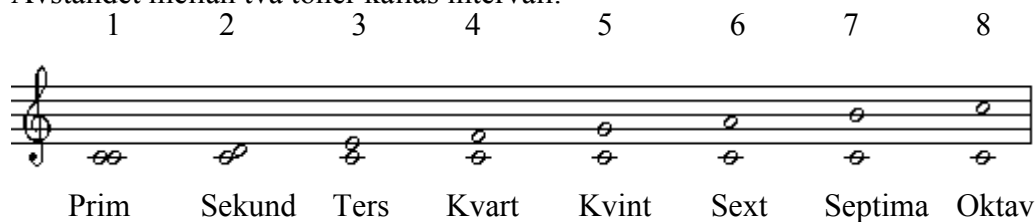
I hälften av tonarterna använder man # och i den andra hälften använder man tecknet **b** som då i stället **sänker en ton ett halvt tonsteg** och ger ändelsen **ess**. Titta på kvintcirkeln.

Dom svarta tangenterna har alltså två namn:

INTERVALL

Avståndet mellan två toner kallas intervall.

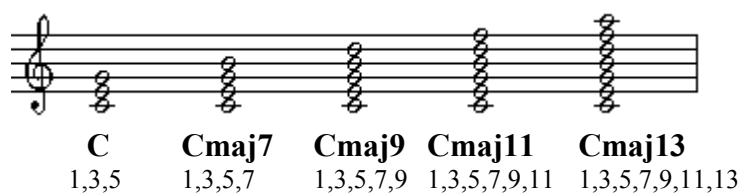

Om man tar den 1:a, 3:e och 5:e tonen i en durskala och staplar dom på varandra har man gjort en treklang, i det här fallet ett C dur ackord (C,E,G). Man kallar det för **tersstapling** eftersom avståndet mellan 3:e och 5:e tonen också är en ters. Nästan alla ackord bygger på tersstapling.

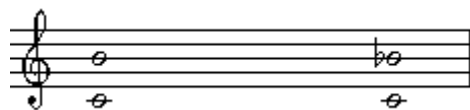
Om vi i stället låter 3:an vara liten (**b3**) så får man i stället ett mollackord, **cm.**(C,E^b,G) Skillnaden mellan dur och moll är alltså stor eller liten ters.

Vi återgår till durackorden:

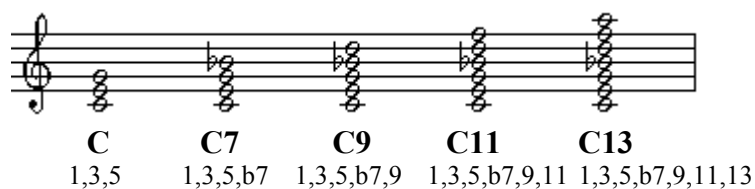

Ovan har vi fortsatt att stapla terser på varandra även in i nästa oktav. Egentligen är tonerna 9 och 2, samma ton fast bara i olika oktaver, detsamma gäller 11=4, 13=6

Maj är en förkortning av engelskans major som betyder stor och det syftar på **septiman** som är stor, septiman kan också vara liten.

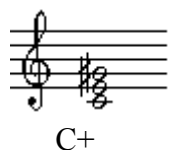
Stor septima liten septima (**b7**) och då får vi:

Det finns moll-ackord där man även sänkt kvinten

Om man även sänker (den redan sänkta) septiman, 7:an i ett ”moll-sju-minus-fem-ackord” så får vi ett **Dim-ackord** (dim är förkortning av engelskans diminished som betyder förminskad)

Höjs kvinten i ett dur-ackord kallas det för ett **överstigande** eller plus-ackord

Det finns vidare en del ackord som är terslösa d.v.s. varken dur eller moll, tersen ersatt av:
Sekunden, Csus2 eller med **kvarten, Csus4** eller med **grundtonen en oktav upp, C5**

Några ”regler”

Vi får se föregående ackord mest som teoretiska uppställningar för vi ser snart att t.ex. Cmaj13 har sju olika toner, hur tar man detta på en sexsträngad gitarr? Det finns en del praxis så att man kan utesluta en del av tonerna.

Om 11:an finns med utesluts **3:an**

5:an kan uteslutas, den finns ändå som stark överton

Ofta finns det en bas som spelar grundtonen då kan **1:an** uteslutas!

Vilka toner ”måste” vara med?

3:an ska vara med, den talar ju om det är dur eller moll.

Det gäller även **7:an** den talar ju om att det är just ett 7-ackord

Samma sak med **9, 11 och 13**

I t.ex. ett C7 så räcker det med 3:an och 7:an, man kallar dessa ”nödvändiga” toner för **karaktärstoner**.

Ganska vanligt att man även utesluter 9:an och/eller 11:an i 13-ackord
9:an i 11-ackord

Dock ska 7:an vara med

Här följer en uppställning av vanliga ackord (i teoretisk form)

DUR-ACKORD

C	C,E,G	1,3,5
C6	C,E,G,A	1,3,5,6
Cmaj7	C,E,G,B	1,3,5,7
Cmaj9	C,E,G,B,D	1,3,5,7,9
Cmaj11	C,E,G,B,D,F	1,3,5,7,9,11
Cmaj13	C,E,G,B,D,F,A	1,3,5,7,9,11,13

MOLL-ACKORD

cm	C,E ^b ,G	1,b3,5
cm6	C,E ^b ,G,A	1,b3,5,6
cm7	C,E ^b ,G,B ^b	1,b3,5,b7
cm9	C,E ^b ,G,B ^b ,D	1,b3,5,b7,9
cm11	C,E ^b ,G,B ^b ,D,F	1,b3,5,b7,9,11
cm13	C,E ^b ,G,B ^b ,D,F,A	1,b3,5,b7,9,11,13

DOMINANT-ACKORD

C7	C,E,G,B ^b	1,3,5,b7
C9	C,E,G,B ^b ,D	1,3,5,b7,9
C11	C,E,G,B ^b ,D,F	1,3,5,b7,9,11
C13	C,E,G,B ^b ,D,F,A	1,3,5,b7,9,11,13

FÖRMINSKADE ACKORD

cm-5	C,E ^b ,G ^b	1,b3,b5
cm7-5	C,E ^b ,G ^b ,B ^b	1,b3,b5,b7

DIM-ACKORD Alla intervall i ett 7 ackord är förminskade (dimished på engelska förkortas dim)

Cdim	C,E ^b ,G ^b ,B ^{bb} (A)	1,b3,b5,bb7(6)
------	---	----------------

ÖVERSTIGANDE ACKORD Innebär att kvinten (5:an) är höjd

C+	C,E,G [#]
----	--------------------

TERSLÖSA ACKORD

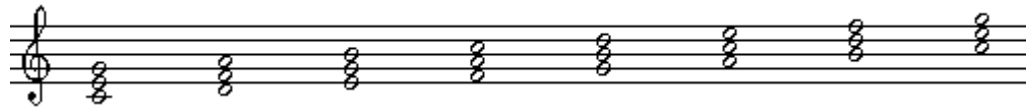
Csus2	C,D,G	1,2,5
Csus4	C,F,G	1,4,5
C5	C,G,C	1,5,8

ALTERERERADE-ACKORD Man kan även höja eller sänka **5:an, 9:an, 11:an eller 13** t.ex.:

C7 ⁺⁹	C,E,G,B ^b ,D [#]	1,3,5,b7, [#] 9
C7 ⁺⁵	C,E,G [#] ,B ^b ,	1,3, [#] 5,b7, [#] 9

HARMONILÄRA

Om vi staplar terser på varje **steg** i en C-durskala så får vi dessa ackord. Att benämna ackorden med romerska siffror på det här sättet kallas för **Stegteorin**

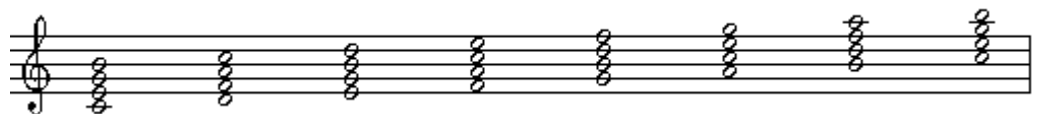

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
C	dm	em	F	G	am	bm-5	C

Tre durackord, tre mollackord och ett **moll minus fem** ackord (som kan betraktas som ett G7 utan grundton)

Det är i första hand dessa ackord man använder i en låt i C-dur.

Man kan också stapla ytterligare en ters och vi får följande:

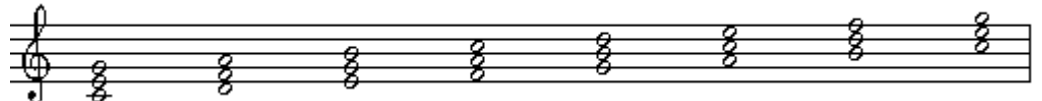

Cmaj7	dm7	em7	Fmaj7	G7	am7	bm7-5	Cmaj7
-------	-----	-----	-------	----	-----	-------	-------

bm7-5=G9 utan grundton (se även upplösning)

Att spela med fyrklanger låter lite "Jazzigare" men man kan blanda 3 och 4-klanger även i andra låtar

Ackorden kan också benämnas efter **Funktionsanalys**

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Stegteori
C	dm	em	F	G	am	bm-5	C	Ackordsanalys
T	sp	dp	S	D	tp	D7	T	Funktionsanalys

T=Tonika, som bestämmer tonarten

tp=tonikaparallel, som är släkt med och ofta kan ersätta Tonikan

S=Subdominant

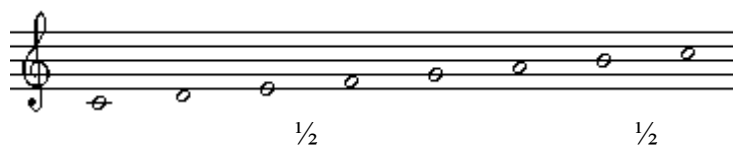
sp=subdominantparallel, som är släkt med och ofta kan ersätta Subdominanten

D=Dominant upplöses oftast till Tonikan

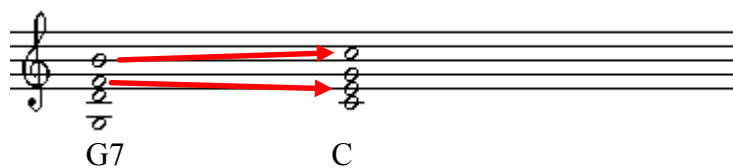
dp=Dominantparallell

~~D7~~=Ofullkomlig Dominant, d.v.s. ett Dominant ackord med 7:a men utan grundton (se även upplösning)

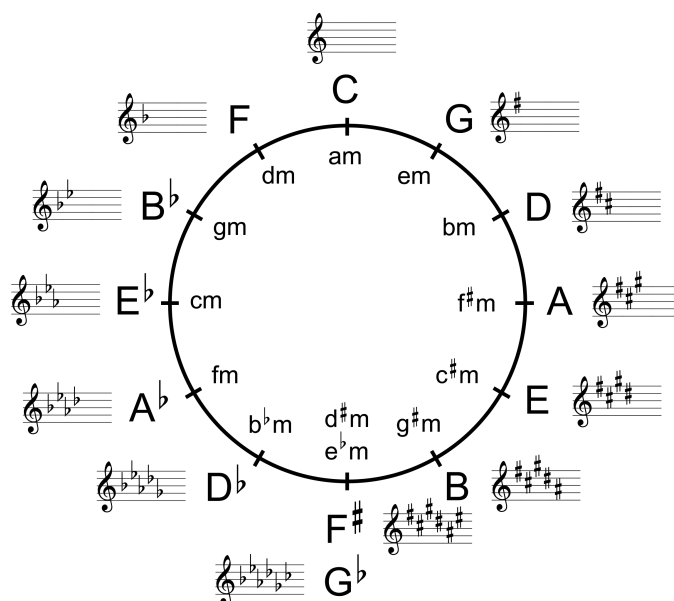
Upplösning

Vi tittar igen på dur skalans halva tonsteg och ser att tonerna F och B ligger väldigt nära tonerna i Tonikans (C) toner E och C. Just tonerna F och B finns i Dominanten (G7). Den spänning som uppstår när man spelar Dominanten strävar då att upplösas i Tonikan. Tonen B upplöses ett halvt tonsteg upp till C och tonen F ett halvt tonsteg ner till E. I den mesta musiken upplöses **Dominant septiman till Tonikan**. Detta gäller ej i en del typer av folkmusik, blues, bluesbaserad rock och popmusik eller om man vill uppnå någon speciell effekt. (Ackordet på steg VII den **Ofullkomliga Dominanten** upplöses på samma sätt och fungerar som Dominant)

KVINTCIRKEL

Kvintcirkeln är ett hjälpmedel för att beskriva olika toner, ackord och tonarters förhållande till varandra. Avståndet mellan fem toner kallas **kvint** t.ex. **från C och upp till G**: C,D,E,F,G (medurs i kvintcirkeln) eller **från C och ner till F**: C,B,A,G,F (moturs)

Om vi åter igen utgår från C och tänker att det är ackordet C och benämner det **TONIKA** d.v.s. tonartens centrum, så har vi dom två andra viktigaste ackorden ett steg medurs (G) som kallas **DOMINANT** och ett steg moturs (F) som kallas **SUBDOMINANT**. Dessa tre ackord bildar stommen i dom flesta låtar och ibland räcker enbart Tonika och Dominant.

Varje dur-ackord har en "släkting" i moll C-am, G-em, F-dm o.s.v. dom kallas för parallellackord och benämns tonika-parallell, dominant-parallell och subdominant-parallell.

T=Tonika
D=Dominant
S=Subdominant

Tp=Tonika-parallell
Dp=Dominant-parallell
Sp=Subdominant-parallell

Vanligt är att man lägger till den **lilla septiman**, 7:an, i Dominant-ackordet som nästan alltid ett durackord.

Ibland lägger man till eller ersätter med parallell-ackorden vanligast är Tp och Sp. Ett annat sätt att utöka antalet ackord är att spela ackordets dominant innan d.v.s. ett dur ackord med 7:a en kvint upp (ett steg till höger i kvintcirkeln)

C am F G7 kan bli:
C **E7** am C7 F **D7** G7

Detta kallas för mellandominanter.

Kvintcirkeln kan användas för att **transponera** en låt d.v.s. spela i en annan tonart. Om en låt går i t.ex. C-dur med ackordföljden C am F G och vi vill spela i F-dur så "vrider" vi ackorden i kvintcirkeln ett steg moturs och får då **F dm B^b C**

Vad blir samma ackordföljd i:

G-dur	_____	D-dur	_____
B ^b -dur	_____	E-dur	_____
E ^b -dur	_____	A-dur	_____

Vad heter Sp i B ^b -dur?	_____	Vad heter D i E-dur?	_____
Vad heter S i A-dur?	_____	Vad heter Tp i G-dur?	_____
Vad heter Dp i B-dur?	_____	Vad heter D i F-dur?	_____

A circular diagram illustrating the 12 chromatic scale, showing the relationship between the 12 major keys and their corresponding minor keys. The circle is divided into 12 segments, each representing a major key and its minor key. The major keys are labeled around the perimeter: C, G, D, A, E, B, F#, Gb, Db, Ab, Eb, and Bb. The minor keys are labeled inside the circle: am, em, bm, f#m, c#m, g#m, d#m, ebm, bbm, f#m, cm, and gm. Each segment is accompanied by a musical staff showing the key signature.

Minnesramsor

Högervarv - Giv Dem Alla En Bit Fisk

SKALOR

C-dur skala
med lösa strängar

		D	G	B	
				C	
	E	A			
C	F				

C-dur skala

		E	A		
C	F				
		B			
D	G	C			

C-dur skala
två oktaver

		E	A	D	B
C	F			G	C
		B	E		
D	G	C	F	A	

C-dur pentatonisk skala

C					
D	G	C			
E	A	D			
			G	C	
		E			
			A	D	
					E

C-dur pentatonisk skala och a-moll pentatonisk skala har samma toner! Kolla på parallelltonarterna i kvintcirkeln.
En blues-skala är en moll pentatonisk skala plus den sänkta kvinten (b5)

Fingersättningen till moll pentatonisk och blues-skala är enligt "ett finger per band principen". Den dur-pentatoniska skalan spelas enbart med finger 1 och 3.

a-moll pentatonisk skala

A	D	G	C	E	A
	E	A	D		
C				G	C

A bluesskala

A	D	G	C	E	A
E ^b					
E	A	D			
C			E ^b	G	C

Kromatisk skala

0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4		4	4

När man spelar solo använder man ofta en eller flera olika skalor. Vilket betyder att man ser skalan mer som ett "tonförråd" än att man spelar skalan upp och ner. Däremot kan det vara bra att öva en skala upp och ner för fingersättningen och teknikens skull. En bra övnings-skala är den kromatiska-skalan (alla toner) där alla fingrar får jobba!

Några övnings tips: Öva en skala (med plektrum)

med nerslag
med uppslag
med vart annat nerslag och med vart annat uppslag
med vart annat uppslag och med vart annat nerslag

Öva SAKTA med PRECISION!

BLUES OCH ROCK-BOXAR

Här är dom fem grund-boxarna, d.v.s. de vanligaste positionerna man spelar blues och rock i. Under boxarna står den mycket **VIKTIGA** fingersättningen, var nog med att lära in dom rätt även om man ibland vid vissa böjningar och glidningar avviker från grund fingersättningen. Alla exempel nedan är skrivna i G men kan naturligtvis flyttas till dom andra 11 tonarterna.(vid böjningarna med finger 3 och 4 så sätter man dom andra fingrarna bakom och hjälper till även med dom)

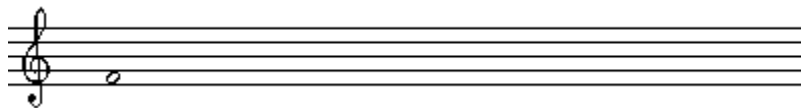
BOX A	BOX B	BOX C	BOX D	BOX E
F: 1 1 1 1 1 1 F: 3 3 3 F: 4 4 4	F: 1 1 F: 2 3 3 F: 3 3	F: 1 1 F: 2 3 3 F: 3 3	F: 1 2 3 4 F: 2 3 4 F: 3 4 4	F: 1 1 1 1 F: 3 3 F: 4 4

VARIANTER med samma fingersättning

BOX A	BOX B	BOX C	BOX D	BOX E
böj 2 till b3 böj b3 upp till 3 böj 4 upp till b5 böj 4 upp till 5 b3 även på sträng 5 tonen b5	Böj b3 upp till 3 böj 4 upp till b5 böj 4 upp till 5	glid från 5 till 6 böj 2 upp till b3 böj 2 upp till 3 böj 2 upp till 4! böj 5 upp till 6 b5 på sträng 1	böj b3 upp till 3 böj 4 upp till b5 böj 4 upp till 5 böj b7 upp till 1 även tonerna på sträng 4 och 5	böj 2 upp till b3 böj 2 upp till 3 böj 5 upp till 6 tonen 4

Detta kan naturligtvis varieras och ändras efter tycke och smak.

RYTM

En **helnot** är lika mycket som:

Två **halvnoter**

Fyra **fjärdedelsnoter**

Åtta **åttondelsnoter**

Sexton **sextondelsnoter**

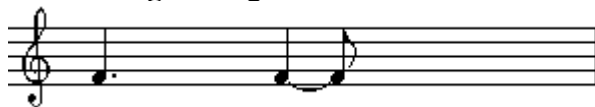

Sex **fjärdedelstrioler**

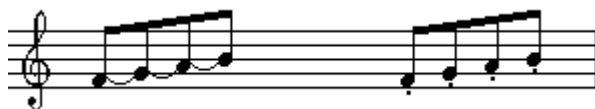
Tolv **åttondelstrioler**

Punktering förlänger tonen med halva dess värde.

Låter lika som att binda ihop med **båge**

Ej att förväxla med där olika toner binds ihop

Legato (sammanbundet) **Staccato** (avhugget)

Pauser:

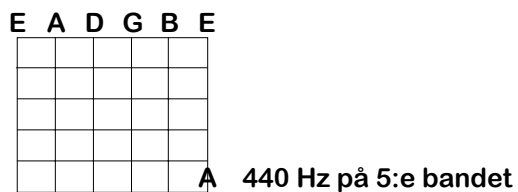

Hel halv fjärdedel åttondel sextondel

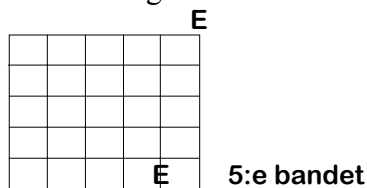
ETT AV TUSEN SÄTT ATT

STÄMMA GITARREN

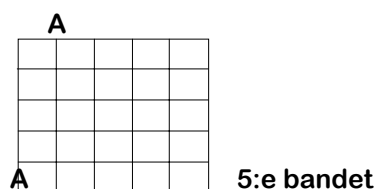
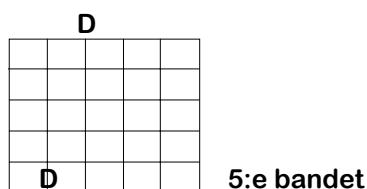
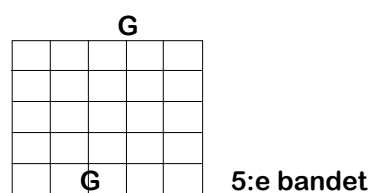
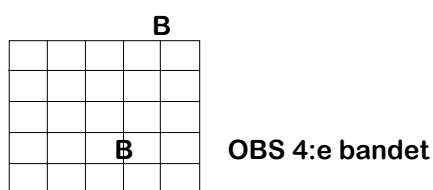
Börja med att stämma 1:a strängens 5:e band efter stämgaffelns A, 440 Hz

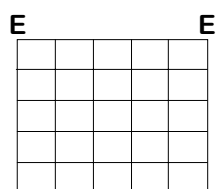
Stäm 2:a strängens 5:e band så att den blir samma ton som lös 1:a sträng d.v.s. E

Fortsätt sen enligt samma princip med dom andra strängarna

Till slut kolla även dom två E-strängarna mot varandra.

OLIKA STÄMNINGAR

E A D G B E (lågt till högt) är väl det vanligaste sättet att stämma och det som man brukar lära sej först men det förekommer också andra typer av stämningar. Här är några vanliga exempel:

6	5	4	3	2	1
E	A	D	G	B	E
↓					
D	A	D	G	B	E

Utgå från gitarrens "normal-stämning"
stäm ner den 6:e strängen
"Dropped D-tuning"

↓					↓
D	A	D	G	B	D

stäm ner den 1:a och 6:e strängen
"Double dropped D-tuning"

↓	↓	↓	↓	↓	↓
E ^b	A ^b	D ^b	G ^b	B ^b	E ^b

stäm ner alla strängar ett halvt tonsteg
"Normal-stämning ett halvt tonsteg lägre"

↓	↓	↓	↓	↓	↓
D	G	C	F	A	D

stäm ner alla strängar ett helt tonsteg
"Normal-stämning ett helt tonsteg lägre"

	↑	↑	↑		
E	B	E	G [#]	B	E

stäm upp 3,4,5
"Open E-tuning"

↓			↓	↓	↓
D	A	D	F [#]	A	D

stäm ner 1,2,3,6
"Open D-tuning"

		↑	↑	↑	
E	A	E	A	C [#]	E

stäm upp 2,3,4
"Open A-tuning"

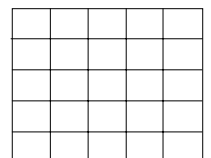
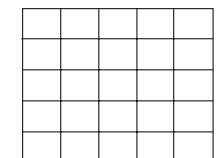
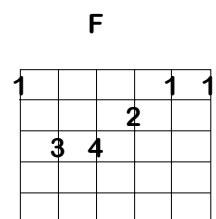
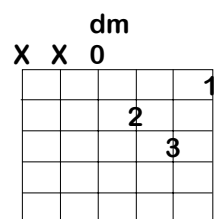
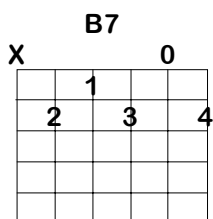
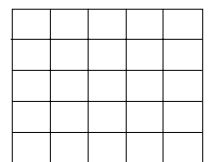
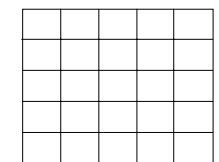
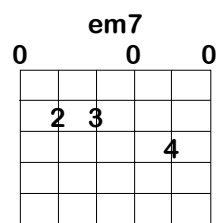
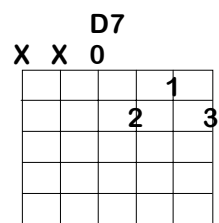
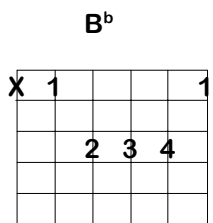
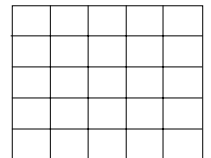
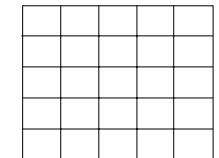
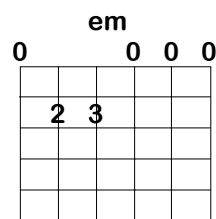
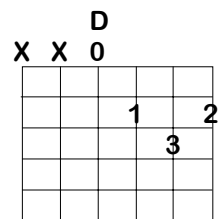
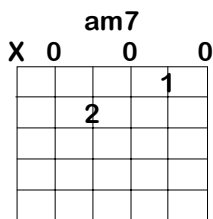
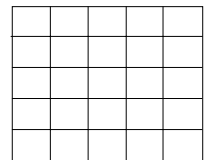
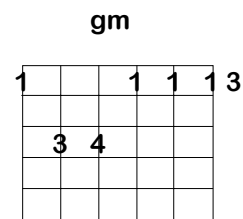
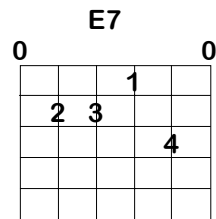
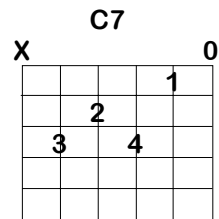
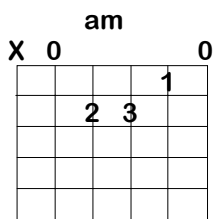
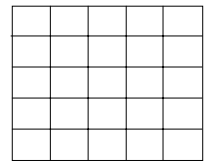
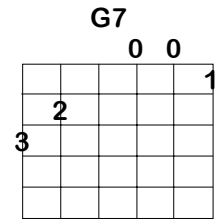
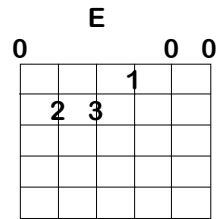
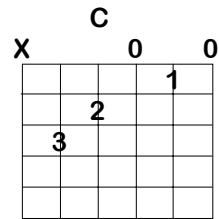
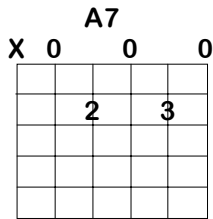
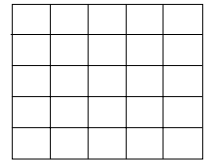
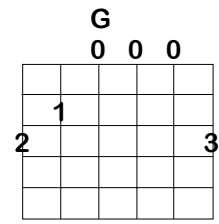
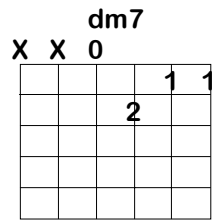
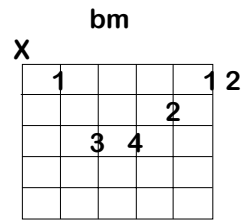
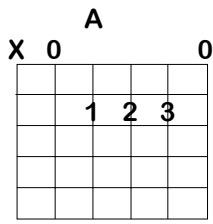
↓	↓				↓
D	G	D	G	B	D

stäm ner 1,5,6
"Open G-tuning"

↓			↑	↓	↓
D	A	D	A	A	D

stäm om till tonerna A och D
"Raga-stämning"

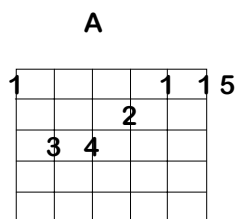
30-ACKORD

KVINTACKORD (Powerchords)

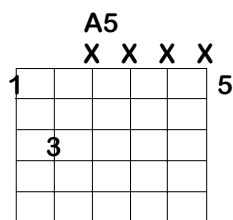
Om du kan spela barréackord kan du också spela kvintackord! Du måste även kunna vad alla tonerna på 5:e och 6:e strängen heter. Ett kvintackord har bara två olika toner, grundton och kvint d.v.s. den 1:a och 5:tonen i en skala. I ett vanligt dur eller mollackord har man även med den 3:e tonen, tersen. Det är just tersen som bestämmer om det är ett dur eller mollackord, stor ters ger ett durackord medan en liten ters ger ett mollackord. Ett kvintackord är varken dur eller moll vilket gör att det många låter bättre när man spelar rockmusik med distad elgitarr. Man brukar ofta döpa kvintackorden till t.e.x. **A5** eller ibland **A no3** (på engelska alltså ingen 3:e ton) Läs mer om **durskala** och **intervall**.

Barré A

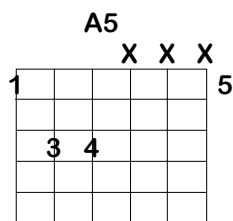
A E A C# E A dvs grundton, kvint, grundton, ters, kvint, grundton (1,5,1,3,5,1)

Kvint A

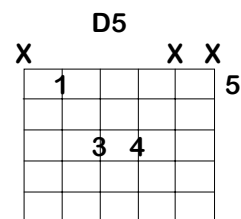
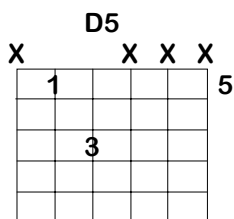
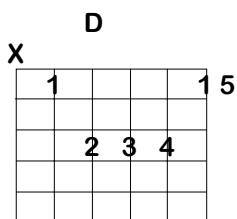
A E dvs grundton, kvint (1,5)

Kvint A (+ grundton en oktav högre)

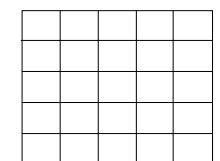
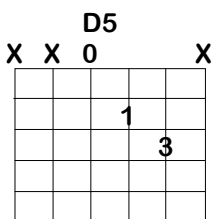
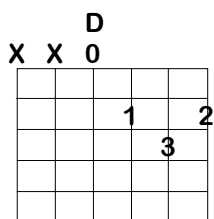
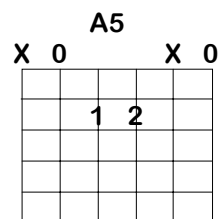
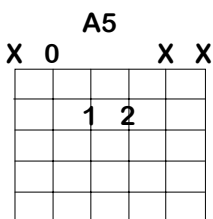
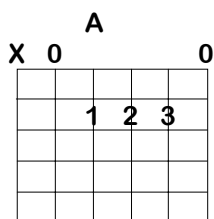
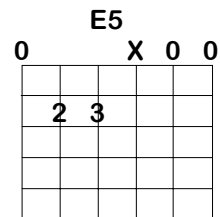
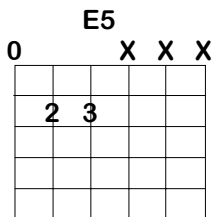
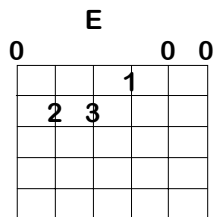

A E A dvs grundton, kvint, grundton (1,5,1)

Samma sak gäller för den andra typen av barréackord

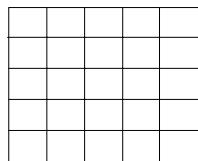
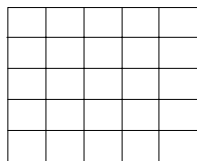
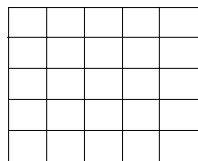
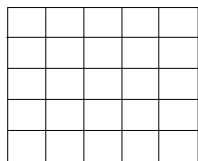
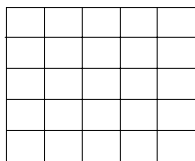
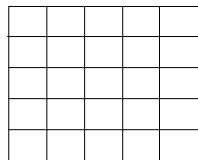
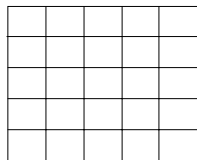
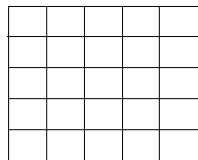
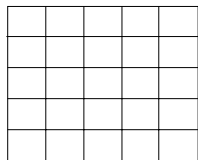
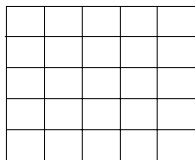
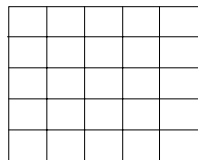
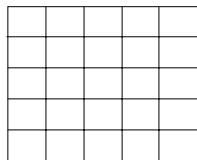
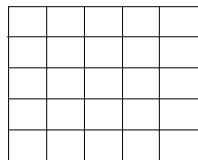
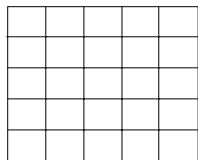
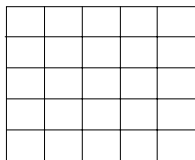
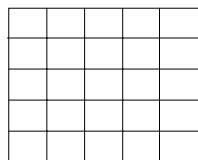
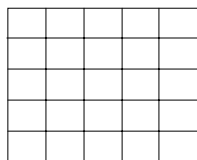
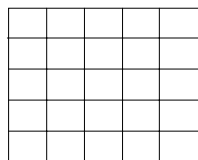
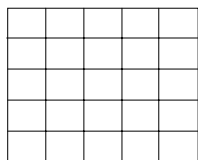
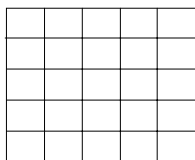
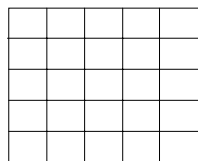
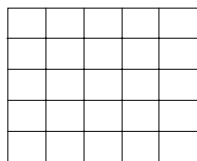
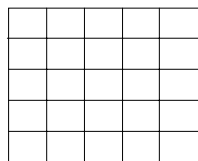
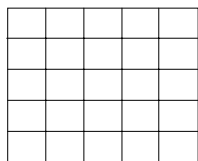
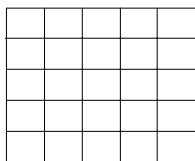
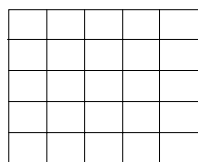
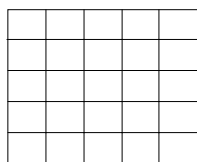
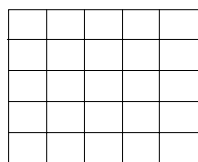
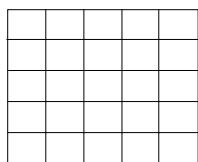
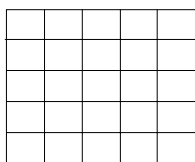

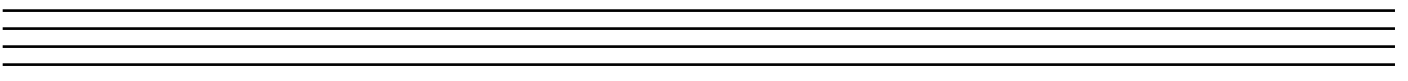
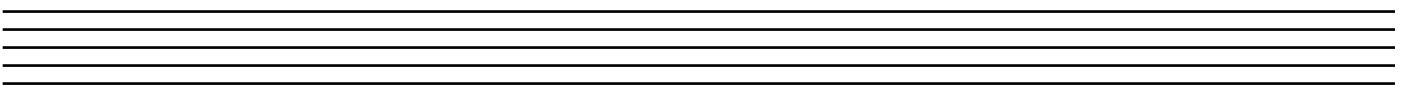
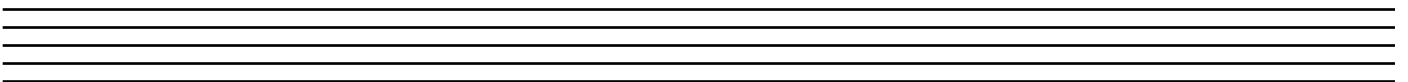
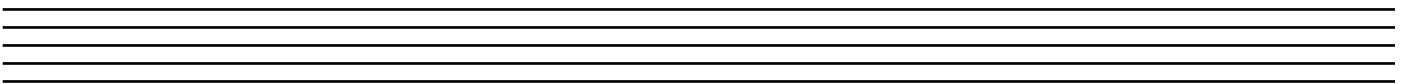
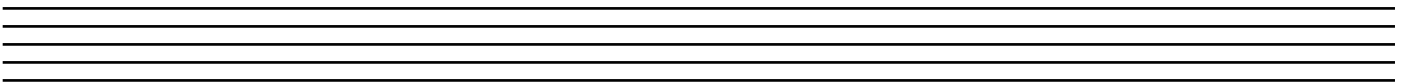
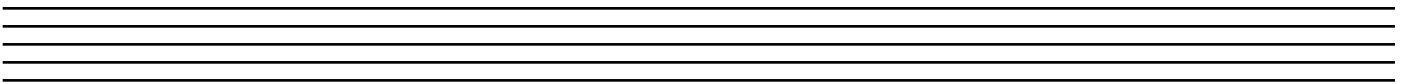
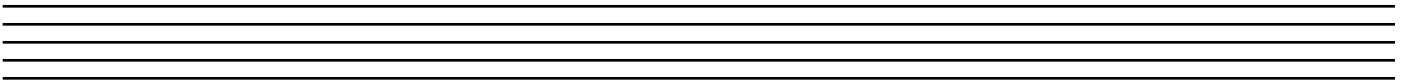
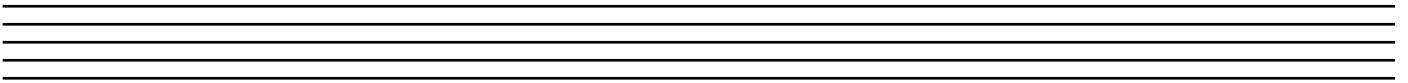
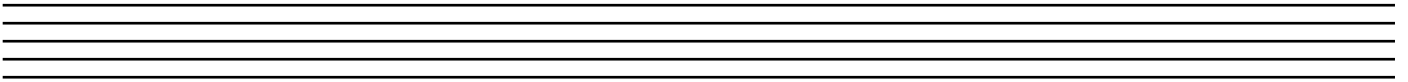
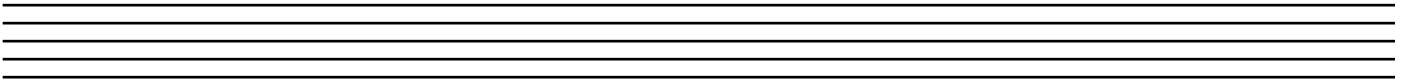
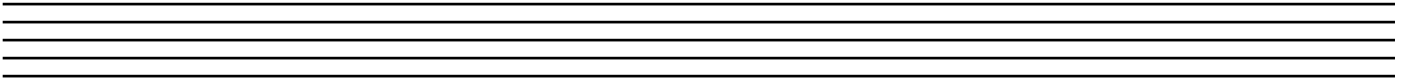
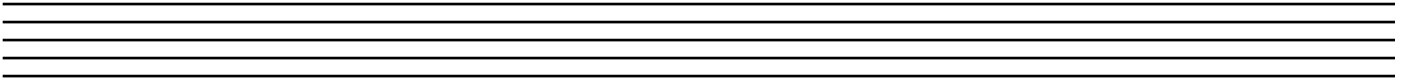
Ibland utgår man från vanliga ackord med lösa strängar men det är lite svårare att dämpa bort de toner man inte vill ha med. Här är några exempel som låter bra på både el och akustisk gitarr. Dämpa "X" med lämpligt finger, undvik också att slå på de strängar som inte ska låta.

Lyssna på Pete Townshend i The Who, han hade koll på detta långt innan "Heavy Metal" var född. Även Dave Davies (Kinks), Tony Iommi (Black Sabbath), Richie Blackmore (Deep Purple) och Jimmy Page (Led Zeppelin) m.fl. använde tidigt kvintackord och kan anses vara föregångare till dagens hårdrock.

ACKORD

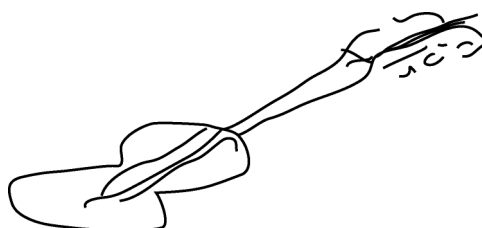
Övningar

Innan du gör någon av dessa övningar se till och fräscha upp dina kunskaper om tex. **skalor**, **intervall**, **ackord**, **harmonilära** och **kvintcirkel**.

- Övning 1, en stämma rör sej i ackordet e-moll
- Övning 2, Cmaj7 med kromatisk bas
- Övning 3, treklanger i C-dur
- Övning 4, sexter
- Övning 5, terser
- Övning 6, arpeggion
- Övning 7, skalor

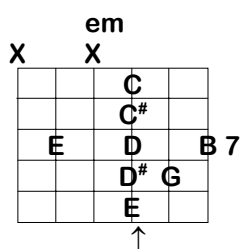
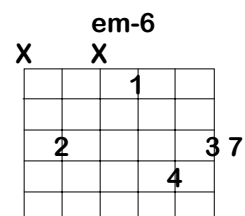
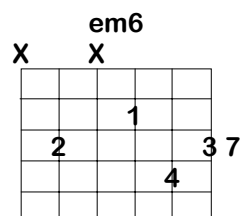
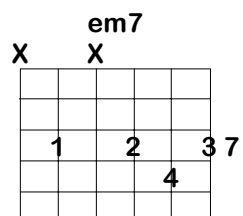
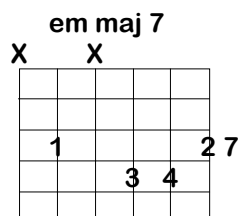
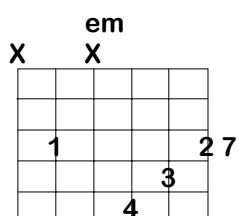
Gör övningarna i lugn och ro så att du förstår dess syfte. En del av övningarna kan säkert ge underlag för flera veckor eller månaders övning. **Var noga med:**

- Fingersättningen
- Att förstå ett moment innan du går vidare med nästa
- Jobba parallellt med texterna som handlar om **skalor**, **intervall**, **ackord**, **harmonilära**, **kvintcirkel**.
- Omsätt övningarna musikaliskt i praktiken i egna och andras låtar
- Utveckla övningarna samt gör egna övningar
- Om det inte är roligt, se till att det blir det eller låt bli!
- Ibland kan 1, 2, 3 betyda olika saker, tex. skaltoner, strängar eller fingersättning

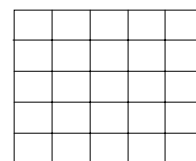
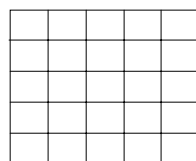
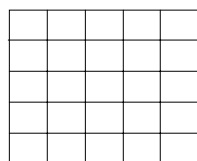
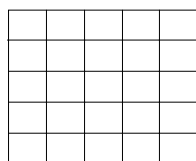
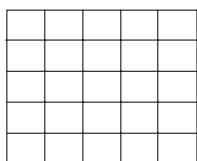
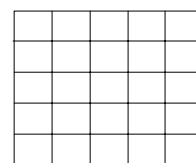
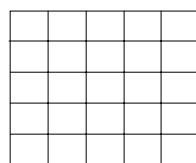
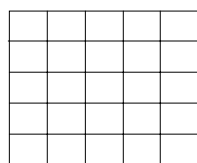
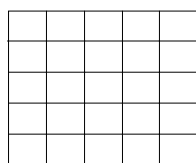
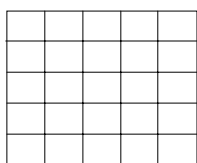
e-moll

- En stämman rör sej medan de andra ligger still
- Var noga med fingersättningen!
- Prova att spela arpeggio, tex., p i m a m i

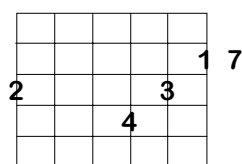
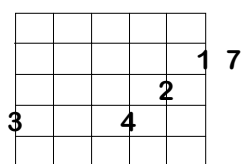
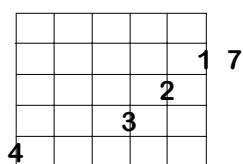
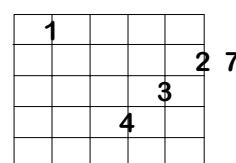
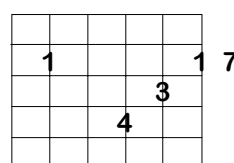
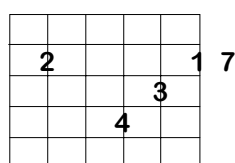
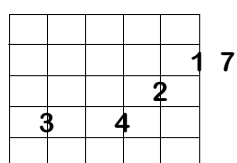
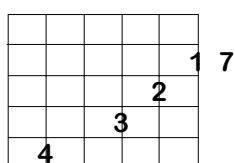
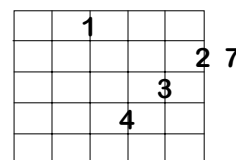
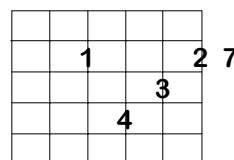
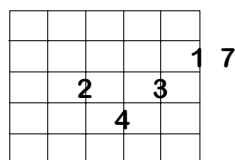
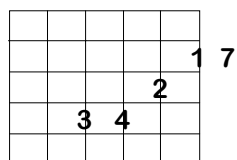
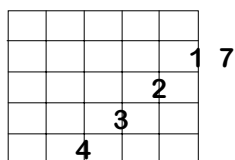
Stämman på 3:e strängen rör sej

Skriv och spela en egen variant på ett annat ackord

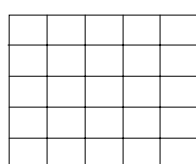
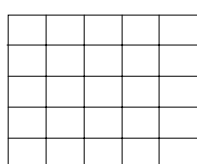
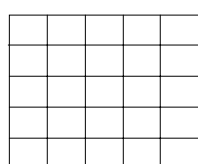
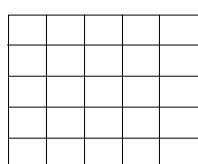
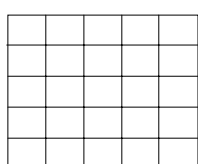
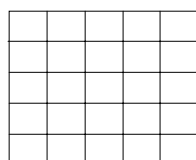
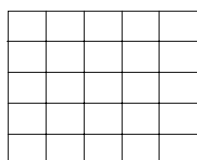
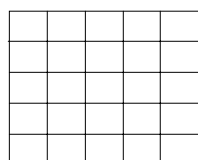
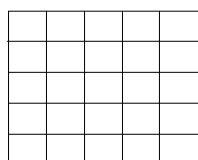
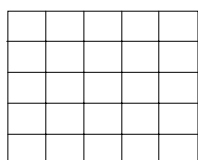
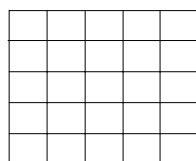
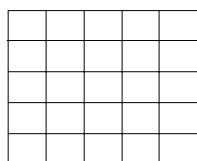
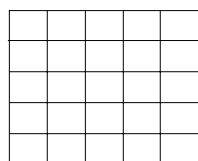
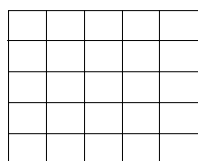
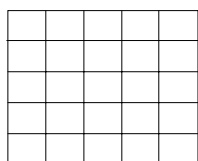

Cmaj7 med kromatisk bas

- En basstämma som rör sej **kromatiskt** ner en oktav i ett Cmaj7 ackord.
- Var noga med fingersättningen!
- Kompfigur tex. p i m a m i, eller alla toner samtidigt med fingrar eller plektrum

Gör en egen variant på något annat ackord:

C-dur treklanger

Några vanliga C-ackord grepp

C

X			0	0
			1	
	2			
3				

C

X					1	3
	1					
		2	3	4		

C

1				1	1	8
			2			
	3	4				

- Ur dessa hämtar vi följande treklanger, tonerna C E G (1 3 5)
- En treklang har olika form beroende på vilken ordning tonerna kommer i: (1 3 5), (3 5 1), (5 3 1)
- Greppen blir också olika beroende om man spelar på sträng 1 2 3 eller 2 3 4

Durackord sträng 1 2 3

		5	3	
			1	
				5
	1	3		5
		5	1	
	3			
	5	3		12
		1		

Durackord sträng 2 3 4

		5		
			1	
	3			
	5	1	3	5
			5	
		3		
	1			
		5		12
			1	
	3			

Spela, förstå och lär dessa i alla de 12 tonarterna!

- Öva på sträng 1 2 3
- Öva på sträng 2 3 4
- Öva tex. motsols i kvintcirkeln, först ackordet C (i 3 varianter) sen F (i 3 varianter) sen B^b (i 3 varianter) osv tills du kommer tillbaka till C igen.
- Öva medsols i kvintcirkeln, dvs. C G D A osv
- Skriv, öva på samma sett med mollackorden nedan

Mollackord sträng 1 2 3

Mollackord sträng 2 3 4

Sexter

En sext är intervallet (avståndet) mellan sex toner. Tex. från C och ner sex toner till E eller från C upp sex toner till A

- Spela durskalan på sträng 2, tänk på de halva tonstegen mellan tonerna 3, 4 och 7, 8 (E, F och B, C)
- Spela durskalan på sträng 4, se ovan
- Spela sen durskalan i stämmor (sexter) på sträng 2 och 4
- Obs fingersättningen, när tonerna är på samma band använd finger 2 och 3, annars finger 1 och 2

C-durskala på sträng 2

				C
				D
				E
				F
				G
				A
				B
				C

C-durskala på sträng 4 (med början på tonen E)

		E		
		F		
		G		
		A		
		B		
		C		
		D		
		E		

C-durskala på sträng 1 & 4 (sexter)

Diagram illustrating a Hamiltonian path for a knight on a 10x10 grid. The path starts at C1 and ends at C10, visiting every square exactly once. The path is marked with red arrows connecting the squares in the following order: C1, E2, D2, E3, F3, G3, F4, G4, B5, A5, C6, A6, D7, B7, C8, D8, E9, C10.

- Gör samma sak på sträng 1 och 3
- Spela i alla 12 tonarterna

[illegible][illegible][illegible]

Terser

En ters är intervallet (avståndet) mellan tre toner. Tex. från C och ner tre toner till A eller från C upp tre toner till E

- Spela durskalan på sträng 2, tänk på de halva tonstegen mellan tonerna 3, 4 och 7, 8 (E, F och B, C)
- Spela durskalan på sträng 1, se ovan
- Spela sen durskalan i stämmor (terser) på sträng 1 och 2
- Obs fingersättningen, finger 1 och 2, eller finger 1 och 3

C-durskala på sträng 2

			C
			D
			E
			F
			G
			A
			B
			C

C-durskala på sträng 1 (med början på tonen E)

				E
				F
				G
				A
				B
				C
				D
				E

C-durskala på sträng 1 & 2 (terser)

					E
				C	F
				D	G
				E	A
				F	
				G	B
				A	C
				B	D
				C	E

- Gör samma sak på sträng 2, 3 och på sträng 3, 4
- Spela i alla 12 tonarterna

Arpeggion

Arpeggio betyder brutna ackord, dvs. att man spela en ton i taget. I det här fallet ska vi inte låta tonerna klinga tillsammans utan spela dom efter varandra så att de bildar en intressant ordnings följd, nästan som en skala. Alla exempel är i A och bygger på den vanliga två oktaviga skalan vid 5:e bandet

(A)durskala

		3	6	2	7
1	4			5	8
		7	3		
2	5	1	4	6	

(A)dur

		3			
1				5	8
			3		
	5	1			

(A)maj7

		3			
1				5	1
		7	3		
	5	1			

(A)maj13

		3	9		1
1					
		7			
	5		11	13	

(a)moll

1			b3	5	1
	5	1			
b3					

(a)moll7

1		b7	b3	5	1
	5	1			
b3				b7	

(a)moll13

			9		
1		b7			1
	5		11	13	
b3					

(A7)

		3			
1		b7		5	1
			3		
	5	1			
				b7	

(A)13

		3	9		1
1		b7			
	5		11	13	

Skriv och spela arpeggion på andra ackord, tex:

- 6 och 9 ackord i dur och moll
- sus2, sus4 och 11-ackord
- dimackord och altererade ackord

Skalor (dur och moll)

De sk **kyrkotonarterna** (dorisk, frygisk, lydisk, mixolydisk, aeolisk, och lokrisk skala) får man fram genom att utifrån en vanlig durskala i stället börja på skaltön 2, 3, 4, 5, 6 eller 7:e. Här står alla exempel skrivna i A (runt 5:bandet) men kan flyttas och spelas i alla 12 tonarterna.

**Dur, I
-skalal**

					7
	3	6	2	5	1
1	4				
		7	3	6	
2	5	1	4		

**Dorisk, II
-skala**

		6	2		
1	4	b7	b3	5	1
2	5	1	4	6	
b3				b7	

**Frygisk, III
-skala**

1	4	b7	b3	5	1
b2				b6	
	5	1	4		
b3	b6	b2		b7	

**Lydisk, IV
-skala**

					7
	3	6	2	5	1
1					
	#4	7	3	6	
2	5	1			
		#4			

**Mixolydisk, V
-skala**

	3	6	2	5	1
1	4	b7			
			3	6	
2	5	1	4	b7	

**Aeolisk, VI
-skala**

			2		
1	4	b7	b3	5	1
				b6	
2	5	1	4		
b3	b6			b7	

**Lokrisk, VII
-skala**

1	4	b7	b3		1
b2	b5			b6	
		1	4		
b3	b6	b2	b5	b7	

**Ren (aeolisk)
mollskala**

			2		
1	4	b7	b3	5	1
				b6	
2	5	1	4		
b3	b6			b7	

**Harmonisk
mollskala**

			2		7
1	4		b3	5	1
		7		b6	
2	5	1	4		
b3	b6				

**Melodisk(upp)
mollskala**

		6	2		7
1	4		b3	5	1
		7			
2	5	1	4	6	
b3					

**Melodisk(ner)
mollskala**

			2		
1	4	b7	b3	5	1
				b6	
2	5	1	4		
b3	b6			b7	

**Pentatonisk
mollskala**

1	4	b7	b3	5	1
	5	1	4		
b3				b7	b3

Bluesskala

1	4	b7	b3	5	1
	b5				
	5	1	4		
b3			b5	b7	b3

**Bluesskala
utökad**

		6	2		
1	4	b7	b3	5	1
	b5		3		
2	5	1	4	6	2
b3			b5	b7	b3

Dimskala

	3	6			
1		b7	b3	5	1
b2	#4		3		
	5	1		6	
b3		b2	#4	b7	

Samma skalor men här uppställda i tabellform. Fyll på med andra skalor du gillar eller träffar på
Försök lära dej de olika skalornas karaktär, främst moll/dur (3) och liten/stor septima (7). Naturligtvis
är de andra skalstegen också viktiga!

[illegible]

*=samma skala